

Αθήνα, 5/6/2026

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

«Καθορισμός του εύρους της αιγιαλίτιδας ζώνης της Ελληνικής Επικράτειας και ανακήρυξη της Ελληνικής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ)»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία των **Ανεξάρτητων Βουλευτών, Γιώργου Μανούσου, Γιάννη Δημητροκάλλη και Διονύση Βαλτογιάννη**, αποτελεί άσκηση κυριαρχικού δικαιώματος της Ελληνικής Δημοκρατίας, απορρέοντας από το διεθνές δίκαιο, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 και το διεθνές εθιμικό δίκαιο.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας, κάθε κράτος έχει δικαίωμα να καθορίζει την αιγιαλίτιδα ζώνη του έως όριο που δεν υπερβαίνει τα δώδεκα (12) ναυτικά μίλια από τις γραμμές βάσης του. Το δικαίωμα αυτό έχει ήδη ασκηθεί από την Ελληνική Δημοκρατία στη θαλάσσια περιοχή του Ιονίου και των Ιονίων Νήσων μέχρι το Ακρωτήριο Ταίναρο, με τον ν. 4767/2021, ο οποίος ρητώς επιφύλαξε την άσκηση αντίστοιχων δικαιωμάτων και στις λοιπές περιοχές της Επικράτειας.

Με τον παρόντα νόμο η Ελληνική Δημοκρατία προβαίνει στην καθολική εφαρμογή του ανωτέρω δικαιώματος στο σύνολο των θαλασσιών περιοχών της, συμπεριλαμβανομένου του Αιγαίου Πελάγους, του Κρητικού Πελάγους, του Λιβυκού Πελάγους και της Ανατολικής Μεσογείου.

I. Νομική βάση της επέκτασης της αιγιαλίτιδας ζώνης

Η αιγιαλίτιδα ζώνη δεν αποτελεί ζώνη απλής οικονομικής εκμετάλλευσης, αλλά χώρο πλήρους εθνικής κυριαρχίας. Η κυριαρχία του παράκτιου κράτους εκτείνεται επί της θαλάσσιας στήλης, του βυθού, του υπεδάφους και του υπερκείμενου εναερίου χώρου.

Η επέκταση της ελληνικής αιγιαλίτιδας ζώνης στα δώδεκα (12) ναυτικά μίλια δεν συνιστά μονομερή αυθαίρετη ενέργεια, αλλά άσκηση ρητώς προβλεπόμενου δικαιώματος. Δεν απαιτείται συναίνεση τρίτου κράτους, ούτε προηγούμενη διαπραγμάτευση, ούτε διεθνής έγκριση. Η σχετική πράξη είναι εσωτερική νομοθετική πράξη κυριαρχίας, η οποία γνωστοποιείται διεθνώς με την κατάθεση συντεταγμένων και χαρτών στα αρμόδια όργανα.

Η θέση αυτή επιβεβαιώθηκε ήδη από τον ν. 4767/2021, όπου ο Έλληνας νομοθέτης καθόρισε το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης στα δώδεκα (12) ναυτικά μίλια για συγκεκριμένη θαλάσσια περιοχή. Συνεπώς, η επέκταση και στις λοιπές περιοχές της

Ελληνικής Επικράτειας αποτελεί συνέχεια υφιστάμενης νομοθετικής επιλογής και όχι νέα νομική κατεύθυνση.

II. Νομική βάση της ανακήρυξης ΑΟΖ

Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη αποτελεί θαλάσσια ζώνη εντός της οποίας το παράκτιο κράτος δεν ασκεί πλήρη κυριαρχία, αλλά κυριαρχικά δικαιώματα και δικαιοδοσίες για την εξερεύνηση, εκμετάλλευση, διαχείριση και διατήρηση των φυσικών πόρων, ζώντων και μη ζώντων.

Η Ελληνική ΑΟΖ ανακηρύσσεται σύμφωνα με τα άρθρα 55 έως 75 της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας και εκτείνεται έως τα διακόσια (200) ναυτικά μίλια από τις ελληνικές γραμμές βάσης. Όπου οι αποστάσεις μεταξύ ελληνικών ακτών και ακτών άλλων κρατών είναι μικρότερες των τετρακοσίων (400) ναυτικών μιλίων, η οριοθέτηση γίνεται βάσει της αρχής της μέσης γραμμής/ίσης απόστασης, εκτός αν υπάρξει ειδική συμφωνία σύμφωνη με το διεθνές δίκαιο.

III. Τα ελληνικά νησιά διαθέτουν θαλάσσιες ζώνες

Κεντρικό στοιχείο της παρούσας ρύθμισης είναι η πλήρης αναγνώριση των δικαιωμάτων των ελληνικών νησιών. Το άρθρο 121 της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας προβλέπει ότι τα νησιά διαθέτουν αιγιαλίτιδα ζώνη, συνορεύουσα ζώνη, ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδα, όπως και οι ηπειρωτικές περιοχές.

Επομένως, τα ελληνικά νησιά του Αιγαίου, η Κρήτη, η Ρόδος, η Κάρπαθος, η Κάσος και το σύμπλεγμα της Μεγίστης δεν είναι «εξαιρέσεις» από το διεθνές δίκαιο. Αντιθέτως, αποτελούν ελληνικό έδαφος με πλήρη ικανότητα παραγωγής θαλασσιών ζωνών.

Η τουρκική θέση ότι μεγάλα, κατοικημένα και ιστορικά ελληνικά νησιά μπορούν να στερηθούν θαλασσιών ζωνών λόγω γεωγραφικής εγγύτητας προς την τουρκική ακτή δεν εδράζεται σε κανέναν γενικό κανόνα του διεθνούς δικαίου. Η γεωγραφία λαμβάνεται υπόψη κατά την οριοθέτηση, αλλά δεν μπορεί να καταργήσει την ίδια τη νομική υπόσταση των νησιών.

IV. Αντίκρουση του τουρκικού ισχυρισμού περί «ειδικών συνθηκών» στο Αιγαίο

Η Τουρκία προβάλλει τον ισχυρισμό ότι το Αιγαίο αποτελεί «ειδική περίπτωση» και ότι, λόγω της γεωγραφικής του μορφής, η Ελλάδα δεν μπορεί να επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη της στα δώδεκα (12) ναυτικά μίλια.

Ο ισχυρισμός αυτός συγχέει δύο διαφορετικά νομικά ζητήματα:

Πρώτον, το δικαίωμα καθορισμού αιγιαλίτιδας ζώνης έως 12 ν.μ., το οποίο είναι μονομερές δικαίωμα του παράκτιου κράτους.

Δεύτερον, την οριοθέτηση ΑΟΖ ή υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές, η οποία μπορεί να απαιτεί συμφωνία ή διεθνή δικαιοδοτική επίλυση.

Η έννοια των «ειδικών περιστάσεων» αφορά κυρίως την οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών, όχι την κατάργηση του δικαιώματος ενός κράτους να καθορίσει αιγιαλίτιδα ζώνη εντός του διεθνώς αναγνωρισμένου ορίου των 12 ν.μ.

Συνεπώς, το επιχείρημα περί «ειδικών συνθηκών» δεν μπορεί να λειτουργήσει ως απαγόρευση άσκησης νόμιμου ελληνικού κυριαρχικού δικαιώματος.

V. Αντίκρουση του ισχυρισμού περί «εγκλωβισμού» της Τουρκίας

Η Τουρκία ισχυρίζεται ότι η επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων στο Αιγαίο θα την «εγκλωβίσει» και θα περιορίσει την πρόσβασή της στη θάλασσα.

Ο ισχυρισμός αυτός είναι νομικά αβάσιμος.

Το διεθνές δίκαιο προβλέπει ρητά το δικαίωμα αβλαβούς διέλευσης πλοίων τρίτων κρατών μέσα από την αιγιαλίτιδα ζώνη παράκτιου κράτους. Επομένως, η επέκταση της ελληνικής αιγιαλίτιδας ζώνης δεν αποκλείει τη ναυσιπλοΐα, δεν κλείνει διεθνείς θαλάσσιες οδούς και δεν μετατρέπει το Αιγαίο σε «κλειστή ελληνική θάλασσα».

Άλλο πράγμα είναι η ελληνική κυριαρχία επί της αιγιαλίτιδας ζώνης και άλλο η διεθνώς κατοχυρωμένη αβλαβής διέλευση. Η Ελλάδα, ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του NATO και του ΟΗΕ, έχει κάθε συμφέρον να διασφαλίζει τη νόμιμη διεθνή ναυσιπλοΐα. Αυτό όμως δεν συνεπάγεται παραίτηση από την κυριαρχία της.

VI. Αντίκρουση του ισχυρισμού ότι η Τουρκία δεν δεσμεύεται επειδή δεν έχει υπογράψει την UNCLOS

Η Τουρκία δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας. Το γεγονός αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι μπορεί να αγνοεί κανόνες που έχουν εθιμικό χαρακτήρα.

Το δικαίωμα καθορισμού αιγιαλίτιδας ζώνης έως 12 ν.μ. έχει αναγνωρισθεί και εφαρμοσθεί από τη μεγάλη πλειοψηφία των κρατών της διεθνούς κοινότητας. Αποτελεί κανόνα γενικής διεθνούς πρακτικής και, ως τέτοιος, έχει εθιμική διάσταση.

Επιπλέον, η ίδια η Τουρκία εφαρμόζει εύρος χωρικών υδάτων δώδεκα (12) ναυτικών μιλίων σε άλλες θαλάσσιες περιοχές της, γεγονός που αποδυναμώνει το επιχείρημα ότι το όριο αυτό είναι δήθεν απαράδεκτο ή αντίθετο προς το διεθνές δίκαιο.

Δεν μπορεί ένα κράτος να αποδέχεται τον κανόνα όταν το εξυπηρετεί και να τον αρνείται όταν πρόκειται για νόμιμο δικαίωμα γειτονικού κράτους.

VII. Αντίκρουση του casus belli

Η τουρκική απειλή πολέμου σε περίπτωση επέκτασης της ελληνικής αιγιαλίτιδας ζώνης αποτελεί κατάφωρη παραβίαση του άρθρου 2 παράγραφος 4 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο απαγορεύει όχι μόνο τη χρήση βίας αλλά και την απειλή χρήσης βίας στις διεθνείς σχέσεις.

Η άσκηση ενός νόμιμου κυριαρχικού δικαιώματος δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως αιτία πολέμου. Το casus belli δεν παράγει έννομα αποτελέσματα, δεν δημιουργεί δικαιώματα υπέρ της Τουρκίας και δεν μπορεί να περιορίσει την ελληνική κυριαρχία.

Αντιθέτως, αποκαλύπτει ότι η Τουρκία επιχειρεί να υποκαταστήσει το διεθνές δίκαιο με την απειλή στρατιωτικής βίας. Η Ελλάδα οφείλει να απορρίψει θεσμικά, ρητά και κατηγορηματικά κάθε τέτοια πρακτική.

Στο πλαίσιο αυτό, ο παρών νόμος δηλώνει ότι η Ελληνική Δημοκρατία ασκεί τα δικαιώματά της ειρηνικά, νόμιμα και σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, αλλά δεν αποδέχεται απειλές, εκβιασμούς ή μονομερείς περιορισμούς της κυριαρχίας της.

VIII. Αντίκρουση του τουρκολιβυκού μνημονίου

Η παρούσα ανακήρυξη της Ελληνικής ΑΟΖ καθιστά απολύτως σαφές ότι οποιαδήποτε απόπειρα τρίτων κρατών να οριοθετήσουν θαλάσσιες ζώνες αγνοώντας την ύπαρξη ελληνικών νησιών είναι νομικά ανυπόστατη έναντι της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Το λεγόμενο τουρκολιβυκό μνημόνιο επιχειρεί να παρακάμψει την Κρήτη, την Κάσο, την Κάρπαθο, τη Ρόδο και το σύμπλεγμα της Μεγίστης, σαν να μην παράγουν θαλάσσιες ζώνες. Η παραδοχή αυτή αντίκειται στη βασική αρχή του άρθρου 121 της UNCLOS, σύμφωνα με την οποία τα νησιά διαθέτουν θαλάσσιες ζώνες όπως και οι ηπειρωτικές περιοχές.

Η Ελλάδα δεν δεσμεύεται από συμφωνίες τρίτων κρατών στις οποίες δεν είναι μέρος και οι οποίες θίγουν κυριαρχικά της δικαιώματα. Κάθε τέτοια συμφωνία είναι νομικά αδιάφορη για την Ελληνική Δημοκρατία στον βαθμό που επιχειρεί να παράγει αποτελέσματα επί ελληνικών θαλασσιών ζωνών.

IX. Η ανάγκη οριοθέτησης ΑΟΖ με την Κυπριακή Δημοκρατία

Η οριοθέτηση ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας και Κυπριακής Δημοκρατίας αποτελεί φυσική και νομική συνέχεια της εφαρμογής του Δικαίου της Θάλασσας στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η Ελλάδα και η Κύπρος είναι κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβαλλόμενα μέρη στην UNCLOS και έχουν κοινό συμφέρον στην προστασία της νομιμότητας, της ενεργειακής ασφάλειας και της σταθερότητας στην περιοχή.

Η οριοθέτηση με βάση τη μέση γραμμή και την πλήρη επήρεια των ελληνικών νησιών, ιδίως του συμπλέγματος της Μεγίστης, συνιστά πράξη διεθνούς νομιμότητας και απάντηση σε κάθε αναθεωρητική θεωρία που επιχειρεί να αποκόψει γεωγραφικά και νομικά την Ελλάδα από την Κύπρο.

X. Συμπέρασμα

Με τον παρόντα νόμο η Ελληνική Δημοκρατία:

- α) επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη της στα δώδεκα (12) ναυτικά μίλια στο σύνολο της Επικράτειας,
- β) ανακηρύσσει Ελληνική Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη έως διακόσια (200) ναυτικά μίλια,
- γ) εφαρμόζει την αρχή της μέσης γραμμής όπου οι αποστάσεις είναι μικρότερες των τετρακοσίων (400) ναυτικών μιλίων,
- δ) αναγνωρίζει πλήρη δικαιώματα θαλασσιών ζωνών σε όλα τα ελληνικά νησιά,
- ε) εξουσιοδοτεί την Κυβέρνηση να προχωρήσει σε οριοθέτηση ΑΟΖ με την Κυπριακή Δημοκρατία,
- στ) απορρίπτει κάθε απειλή χρήσης βίας ως αντίθετη προς τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

ζ) και διακηρύσσει ότι η προστασία της ελληνικής κυριαρχίας και των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων γίνεται με σεβασμό στο διεθνές δίκαιο, αλλά χωρίς παραίτηση από κανένα νόμιμο δικαίωμα της χώρας.

Συνοψίζοντας, η Ελλάδα πρέπει άμεσα να διασφαλίσει τα κυριαρχικά της δικαιώματα, να θωρακίσει τις επόμενες γενιές και να φανεί αντάξια της ένδοξης ιστορίας της. Για αυτούς τους λόγους, πρέπει να άμεσα να φέρει προς ψήφιση τον παρόντα νόμο.

Προτείνοντες Βουλευτές

Ιωάννης Δημητροκάλλης
Ανατολικής Αττικής

Διονύσιος Βαλτογιάννης
Αιτωλοακαρνανίας

Γεώργιος Μανούσος
B2 Δυτικού Τομέα Αθηνών